

INDENRIGS- OG SUNDHEDSMINISTERIET

Sundhedsudvalget 2022-23 (2. samling)
SUU Alm.del - endeligt svar på spørgsmål 508
Offentligt

Slotsholmsgade 10-12
DK-1216 København K

T +45 7226 9000
F +45 7226 9001
M sum@sum.dk
W sum.dk

Folketingets Sundhedsudvalg

Dato: 08-12-2023
Enhed: FOST
Sagsbeh.: DEPMARP
Sagsnr.: 2023-945

Hermed sendes besvarelse af spørgsmål nr. 507 (Alm. del), som Folketingets Sundhedsudvalg har stillet til indenrigs- og sundhedsministeren den 15. juni 2023. Spørgsmålet er stillet efter ønske fra Per Larsen (KF).

Spørgsmål nr. 507:

”Vil ministeren oplyse de samfundsøkonomiske konsekvenser ved at hæve prisen på en pakke cigaretter med henholdsvis 10, 20, 30, 40 og 50 kr.?”

Svar:

Jeg har til besvarelsen indhentet følgende bidrag fra Skatteministeriet, som jeg kan henholde mig til.

”De samfundsøkonomiske konsekvenser ved en forhøjelse af tobaksafgifterne omfatter øgede forbrugs- og grænsehandelsforvridninger, afledte provenuvirkninger fra ændringer i arbejdsuddet samt mindskede eksterne omkostninger (eksternaliteter) på grund af et lavere forbrug.

En afgiftsforhøjelse indebærer et samfundsøkonomisk tab fra en forvridning af sammensætningen af danskernes forbrug og øget grænsehandel. Forbrugsforvridningen afspejler, at afgiften fører til, at den enkelte forbruger ændrer sit forbrug væk fra afgiftsvaren og i retning af andre varer og tjenester. Grænsehandlen mindsker omsætningen i den danske detailhandel og medfører samtidig, at staten mister afgifts- og momsprovenu. Hertil kommer en beskeden arbejdsudbudsvirkning.

En afgiftsforhøjelse indebærer omvendt en samfundsøkonomisk gevinst fra lavere eksterne omkostninger på grund af det lavere forbrug. De eksterne omkostninger afspejler de omkostninger ved forbruget af en vare, der ikke bæres af forbrugeren selv. Det gælder fx omkostninger i sundhedsvæsenet, udgifter til dagpenge mv. i forbindelse med sygdom, ændrede skatteindtægter knyttet til helbredsbetingsbetalt lavere arbejdsindkomst osv.

Der er meget stor usikkerhed forbundet med at kvantificere disse forskellige eksterne omkostninger. Det skal også ses i lyset af, at de fleste eksterne omkostninger forbundet med rygning først indtræffer mange år efter forbruget. I opgørelsen af eksterne omkostninger medregnes ikke individuelle omkostninger knyttet til de skader, der rammer den enkelte ryger, idet det forudsættes, at rygeren har truffet en bevidst og informeret beslutning om at ryge. De individuelle omkostninger ved rygning kan dog muligvis være ”uerkendte” på forbrugstidspunktet, fx hvis risikoen for afhængighed undervurderes af den enkelte. Såfremt den enkelte ikke i tilstrækkelig grad har indarbejdet disse konsekvenser i beslutningen om at ryge, vil de opgjorte samfundsøkonomiske omkostninger forbundet med tobaksrygning derved undervurderes.

De eksterne omkostninger tager udgangspunkt i nettoomkostningen forbundet med rygning opgjort på baggrund af Sundhedsstyrelsens rapport *Sygdomsbyrden i Danmark – risikofaktorer 2016*.

En forhøjelse af tobaksafgifterne skønnes samlet set at indebære et samfundsøkonomisk tab, såfremt de øgede forbrugs- og grænsehandelsforvridninger mv. overstiger de mindskede eksterne omkostninger. Modelbaserede skøn for den samfundsøkonomiske virkning af afgiftsforhøjelser svarende til de efterspurgte prisstigninger med udgangspunkt i en gennemsnitspris på ca. 60 kr. pr. pakke med 20 stk. cigaretter fremgår af *tabel 1*. Det fremgår fx af tabellen, at en afgiftsforhøjelse svarende til en prisstigning på 10 kr. pr. pakke skønnes at medføre et samfundsøkonomisk tab på ca. 0,9 mia. kr.

Tabel 1. Modelbaseret skøn for den samfundsøkonomiske virkning af afgiftsforhøjelser svarende til prisstigninger med 10 til 50 kr. pr. 20 stk. cigaretter

Prisstigning Kr. pr. 20 stk.	Samfundsøkonomi Mia. kr.
50	-7,7
40	-5,5
30	-3,7
20	-2,1
10	-0,9

Anm.: Der er taget udgangspunkt i et gennemsnit på ca. 60 kr. pr. pakke med 20 cigaretter. Der er forudsat, at afgifterne på røgtobak forhøjes tilsvarende. Der er afrundet til nærmeste 25 mio. kr. Beregningerne tager udgangspunkt i de opdaterede forudsætninger anvendt i *Skatteøkonomisk Redegørelse 2023*. Den samfundsøkonomiske virkning er opgjort for år 2025 (2024-niveau).

Kilde: Skatteministeriet.

De afledte virkninger af ændrede afgiftsforhøjelser bygger på modelbaserede skøn, som er forbundet med stor usikkerhed. Det gælder særligt ved meget store afgiftsændringer, idet der blandt andet er risiko for, at der vil opstå større uforudsete ændringer i form af såkaldte *ketchup-effekter* i grænsehandlen, når nye handelsmønstre fx i form af et illegalt marked etableres. Modelberegningerne er derfor mest velegnede til konsekvensberegninger af mere begrænsede afgiftsændringer.”

Med venlig hilsen

Sophie Løhde